

עוֹחֵנִים מֵמַיִם

גילויי העופרת במים הם רק קצה המזלג ברשימה של איומים שיכולים להפוך את מי השתייה למסוכנים - מחיידקים, דרך חומרי חיטוי, ועד זיהומי קרקעות שמחלחלים למי התהום. מהם הנזקים האפשריים לבריאות? האם מים מינרליים הם תחליף ראוי? ולמה המדינה זורקת את האחריות על הצרכנים? דוח G ← רנן נצר

תחלואה וזיהומים בישראל בעקבות מי שתייה - אירועים מרכזיים

1985

תחלואה המונית בדיזנטריה בקריות שכללה 10,000 איש, בעקבות חדירת מי ביוב למי השתייה

1989

זיהום במעיינות כברי ממי ביוב. התברר כי מתקן חיטוי המים לא פעל כראוי. למעלה מ-100 תושבים חלו בדיזנטריה

1999

הגילוי הראשון של הזיהום החמור ביותר של מים וקרקע שהתגלה בישראל: מתחם תעש, הכולל את תל אביב, גבעתיים, רמת השרון והרצליה. עשרות שנים של התפשטות הזיהום הביאו לחדירת חומרים רעילים, מסוכנים ומסרטנים למים ולקרקע

2001

ריכוזי אמוניה גבוהים נמצאו במי השתייה של גוש דן, בעקבות תקלה במערכת הזרמת האמוניה של חברת מקורות

2003

כמה אורחים במלון הרודס באילת נדבקו בחיידק הליגונלה. שניים מהם נפטרו

2006

זיהום בקטריאלי חמור במעיינות כברי, געתון ועין זיו בעקבות חדירת מי שפכים. תוצאות הבדיקות הראו כי תושבי הסיבה צרכו מים מזוהמים, עד לגילוי הזיהום

2009

זיהום במעיין הסלוקיה בגולן, שממנו שאבו חברות המים המינרליים מי עדן ונביעות

2010

חומרי הדברה הוזדמו למערכת מי השתייה של קיבוץ הראל. ההערכה היא כי 200-300 ליטר מים עם חומר חדרו למערכת הקיבוץ, שם נאסר על שתיית מי ברז למשך כשלושה שבועות

2015

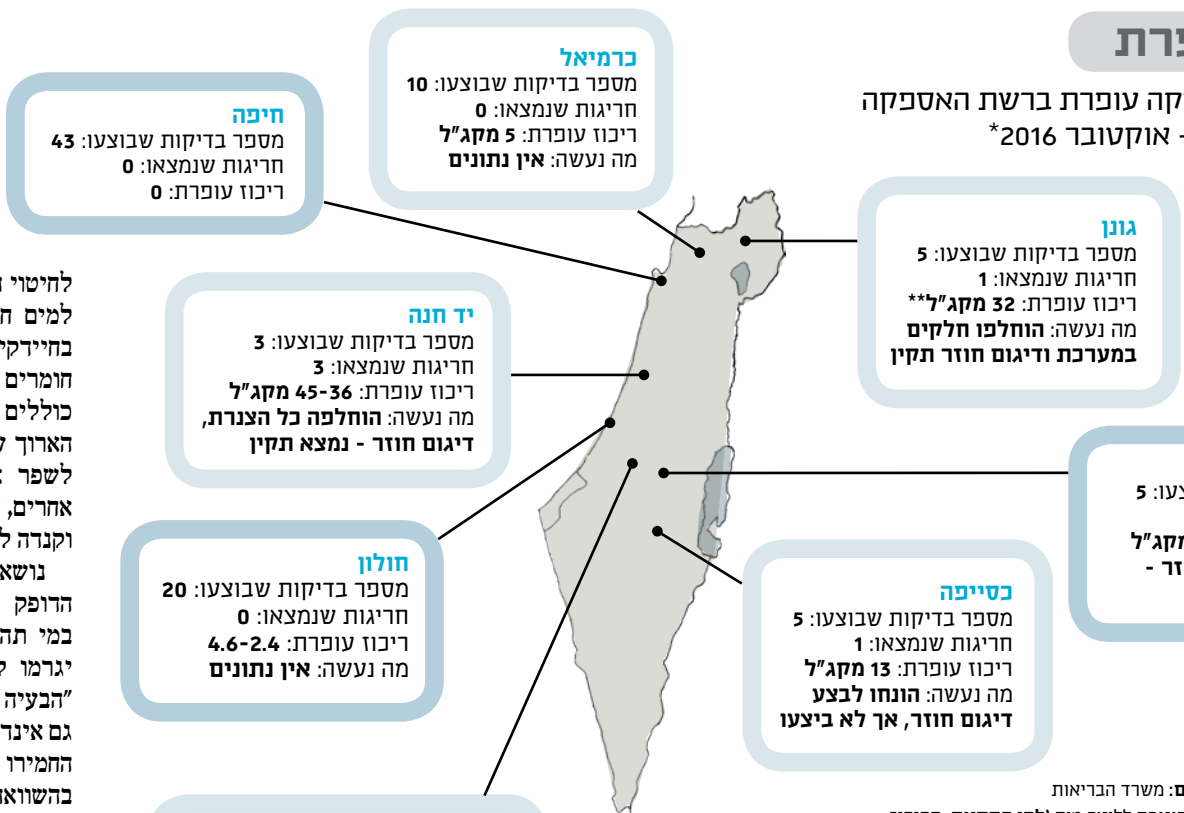
זיהום חיידקי במים בנהריה. על התושבים נאסר לשתות מי ברז למשך כמה ימים

הרשות הרעות בכל הנוגע לפרשת העופרת במי השתייה, שנחשפה בימים האחרונים, הן שוהי רק תזיכה אחת בפאול הגדול שמרכיבים שלל האיומים על איכות מי השתייה בישראל. ההתייחסות הזאת עוררה מהומה רבה, ובצדק: זה התחיל בהורעה של משרד הבריאות על כך שמצא עופרת במכונות קפה שונות; המשיך ביבואני מכונות שגילו עופרת גם במי הברז שנכנסים למכונות (ולא רק באלה שיוצאים מהן); והסתיים בהכנה שעופרת התגלתה בעשרות יישובים בארץ, בלי שהתושבים היו מעורבים בכך. בוברובם של המקרים מדובר בריכוז הנמוך ממה שנקבע בתקן הישראלי, אך לא צריך להיות מומחה מים או רופא כדי להבין שהמתכת הרעילה הזאת לא צריכה להגיע בכלל לכוס המים שלנו, גם לא בשיעורים ועידים הנמוכים מהתקן שמתחתי

מתחבא משרד הבריאות. חשיפה לעופרת לאורך זמן, כך על-פי משרד הבריאות עצמו, נמצאה קשורה למחלות לב וכלי דם, עלולה לפגוע בתפקוד הכליות ובמערכת הרבייה, ובעיקר לפגוע בעוברים ובהתפתחות קוגניטיבית ונוירולוגית של ילדים. מקור הזיהום, לפחות כרגע, אינו ברור, ועל-פי מומחים, ככל הנראה מדובר בכעיה בצנרת העירונית או הביתית, ואולי בשתייה גם יחד.

מי השתייה בישראל, ייאמר מיד, טובים לשתיה ומנוטרים באופן קבוע, אך לצד זאת, ישנם כמה איומים מרכזיים על איכותם ועופרת היא רק חלק קטן מהם. ולמה כדאי לציבור הרחב להכיר את התמונה? כיוון שהאחריות המשפטית על המים שזורמים בכרו הפרטי בבית, די מדהים לגלות, היא על הצרכנים. כל אדם אחראי על הצנרת הביתית שלו. זו בדיוק גם הסיבה שבטעיה, פרופ' איתמר

יישובים שבהם נבדקה עופרת ברשת האספקה בין אוקטובר 2015 - אוקטובר 2016*

*רשימה חלקית. נתונים: משרד הבריאות
**ריכוז העופרת במיקרוגרם לליטר מים (לפי התקנות, הריכוז המירבי המותר לעופרת במי שתייה עומד על 10 מק"ג/ל)

לחיטוי המים, שמטרתו לקטול חיידקים: "מכניסים למים חומר חמצון חזק, בין היתר כלור, שפוגע בחיידקים, אבל החומר הזה עלול להתרכב עם חומרים אחרים במים וליצור תוצרי לוואי. אלה כוללים ריח לא טוב ועד חומרים אורגניים שבטווח הארוך עלולים לגרום למחלות. יש מקום בישראל לשפר את הדברים הללו ולבדוק חומרי חיטוי אחרים, אלטרנטיביים לכלור, כפי שארצות הברית וקנדה למשל בודקות כיום".

נושא אחר שעל המדינה להיות "עם היד על הדופק לגביו" נוגע לתחמוצות חנקן שנמצאות במי תהום. "מעבר לריכוז מסוים, יש חשש שהן יגרמו לבעיות בריאותיות שונות", עדין מפרט. "הבעיה הידועה ביותר היא כחלת בתינוקות, ויש גם אינדיקציות מסוימות לסרטן קיבה. לפני כעשור החמירו את התקן בישראל, אך הוא פחות מחמיר בהשוואה לאירופה ולארצות הברית. זה נעשה בארץ על בסיס מדעי ובריאותי ומאו שהחמירו את התקן, לא נרשם בישראל אף מקרה של המחלה לעומת מקרים בודדים שנרשמו בעבר".

למה בעצם לא להחמיר עוד יותר, כפי שעושות ארה"ב ואירופה?

"בנושא הזה יש לחץ שלא נאמר, אבל הוא קיים: כשהחמירו את התקן בישראל, נאלצו לסגור כ-25% מהבארות. במדינה שיש בה מחסור במים, קשה לוותר על מקורות רבים כל-כך. מעבר לכך, אני חושב שבמדינות אחרות מחמירים יותר מדי. עם זאת, זה דבר שצריך להמשיך ולהזהר ממנו כי קורה שריכוזי החנקות עולה ואז סוגרים את הבאר האמורה. אם רוצים להמשיך ולתפעל אותה, צריך להרכיב עליה מתקן התפלה".

"במשרד הבריאות, שתפקידו להיות רוב התקציבים מופנים לפתרון של בעיות רפואיות ולא למניעה", אומר מומחה המים פרופ' אבנר עדין (בתמונה). "אני חושב שלמשרד הכלכלה, שמשקיע במחקר ופיתוח, יש מה לעשות"

צילום: יומי רודמן

להחזיר את המגנזיום

כשמפליחים את מקורות המים העיקריים לשתיה בישראל, מגלים שלכל נתח בעוגה יש את הבעיות הפוטנציאליות הנפיצות שלו. כ-60% ממי השתייה, ממפה פרופ' עדין, הם מים מותפלים, ואילו מי תהום מהווים את החלק הארי של שאר העוגה. לפני עידן ההתפלה, מי התהום סיפקו שני שלישים ממי השתייה ואילו הכנרת סיפקה שלישי.

לזיהום האדיר בגוש דן יש כמובן חלק בכך, והכוונה היא בעיקר למתחם תעש. נזכיר כי בשנים האחרונות אותרו בישראל עשרות אתרים שבהם קיים זיהום כבד בקרקע ובמים כתוצאה מפעילות צבאית ותעשייתית או בעקבות נוכחות של תחנות דלק. בחלק מהמקומות נמצאו שאריות של מתכות, דלקים, חומרי נפץ ומוזהמים אורגניים. המשרד להגנת הסביבה מסר ל-G כי קבוצת העוסקים בפעילות מזהמת בסיכון גבוה מונה כיום כ-180 מפעלים וחוות דלקים וכ-700 תחנות דלק ישנות (ראו טבלה בעמוד הבא). החומרים שהתגלו בחלק מהאתרים הם מסכני חיים של ממש, כגון חומרים מסרטנים ומתכות כבדות ורעילות, ובין היתר מדובר על גבעתיים, רמת השרון, הרצליה וחיפה.

"המים בגושי הזיהום הגדולים שנמצאו בגוש דן מאוד מזהמים והזיהום זוחל כיום לכיוון הרצליה ותל אביב", מבהיר פרופ' עדין. "המדינה מטפלת בטיהור הקרקע במטרה להשתמש בעתיד במים ולבנות על אותם שטחים. במצב הנוכחי, אם חלק מהחומרים המזהמים ייכנסו לבתים, הם יהיו סכנה מבחינה בריאותית".

מדברים כיום על בעיות פוטנציאליות שעוללות להיות במים המותפלים. מה עמדתך?

ממפה את האיומים המרכזיים על מי השתייה בישראל, ומתברר שבסולם האיומים דווקא לא מככבת העופרת.

המקום הראשון שמור לחיידקים שעלולים לגרום לזיהום המים. החשש הגדול, לדבריו, הוא זיהום כזה "עלול לפרוץ לאוכלוסייה גדולה בבת אחת, והחשש הזה תמיד קיים, כי אנחנו חיים במדינה חמה יחסית ובטמפרטורת המים אצלנו, מיקרואורגניזמים חיים טוב ומתפתחים. תמיד יש חשש שתהיה נזילה מביוב ושהחיידקים ייכנסו למים".

דוגמה לאיום שכזה הוא חיידק הלגינלה, שגורם לדלקת ריאות ומתפתח במקורות מים טבעיים. אף על פי שההרבה לא מתרחשת בשתיית מים אלא בעיקר משאיפת רסס של המים הנגועים, למשל ממערכות מיווג או מזרקות - אלפים ברחבי העולם נדבקים בכל שנה בחיידק, שבמקרי קיצון עלול אף להרוג. "החיטוי שעושים היום למים מספיק כדי להרוג את החיידקים האלה", מסביר עדין. "בבדיקות השגרתיות מנטרים את המים ואם מתגלה זיהום, מפסיקים מיד את האספקה. ובכל זאת, האיום עדיין קיים והוא מצריך מחשבה".

מה הכי מודאג אותך?
"המהירות. בבדיקה שגרתית של חיידקים אורכת כיום בין מספר שעות ועד יממה, אבל גם בבדיקה מהירה יחסית של שלוש-ארבע שעות היא איטית כשמדובר על רשת מים עירונית, שהמים בה מתקרמים במהירות של כ-4 קמ"ש. כלומר, בתוך שעה עלולים לחלות הרבה אנשים עוד לפני שהבדיקה תאמת שמשוה לא בסדר".

מה המדינה יכולה לעשות כדי לזרז הליכים?
"מדענים המציאו בדיקות הרבה יותר מהירות ויש חברות סטארט-אפ שמפתחות אותן, אבל הפיתוחים הללו עדיין לא הגיעו לתעשייה. במשרד הבריאות, שתפקידו להיות כלב השמירה, רוב התקציבים מופנים לפתרון של בעיות רפואיות ולא למניעה. זאת צרה שקיימת בכל העולם. נכון שהמשרד מקדיש היום יותר זמן וכסף למניעה, אבל עדיין אין מספיק עשייה בתחום. בעניין הזה אני חושב שלמשרד הכלכלה, שמשקיע במחקר ופיתוח, יש מה לעשות. זיהוי חיידקים במים בתוך שניות או דקות יביא למהפכה גדולה".

גרוטו, ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות, צוטט לפני ימים מספר באומרו: "אני לא יכול להיות אחראי על 8 מיליון תושבים".

"האחריות על איכות המים כברו שלך היא עלייך", מבהיר פרופ' אבנר עדין, מהגרס ומומחה עולמי בתחום המים, שכהן בעבר כיו"ר ועדת עדין הציבורית לעדכון תקנות איכות מי השתייה, שמונתה על-ידי משרד הבריאות. "ברקנו את זה בוועדה לפני ולפנים ומתברר שמבחינה משפטית בבית שלך - את ספק המים, והתקנות מחייבות את ספק המים".

אין יכול הצרכן הבודד להתמודד עם הטיפול בנושא הזה?

"בתקנות חייבנו את תאגיד המים לבצע בדיקה של איכות המים אם הצרכן מעוניין בכך, אולם אלה בדיקות שמתבצעות בתשלום. אני חושב שלמדינה יש משימה בנושא הזה, כי מרבית האזרחים לא מודעים לכך שהם האחראים. וגם אם הם מודעים, הם לא בדיוק מתמצאים בנושא ולפעמים גם לא יודעים להגיד: 'אני צריך לדגום את המים שלי'. הם גם לא ידעו מתי לעשות את זה".

הם סומכים על משרד הבריאות שיתריע בפניהם אם תתעורר בעיה. הוא לא עשה את זה, במקרה של העופרת. רק השבוע פרסם הנחיות לציבור כיצד לבצע בדיקה על חשבון הכיס הפרטי, בעיקר בבניינים ישנים.

"משרד הבריאות דואג ומדאג, אבל מבחינת החוק, מי שאחראי זה ספק המים, כלומר הצרכן עצמו, ואני אומר שצריך למצוא לזה פתרון. מעבר לכך שרשויות רבות נותנות דוחות על איכות המים, אני סבור שמבחינת משרד הבריאות, הדבר הנכון ביותר לעשות עכשיו הוא לכנס פורום מומחים שידון בנושא העופרת: לא רק פרופסורים וכימאים, אלא גם אינסטלטורים ואנשי תחזוקה. עופרת מגיעה בדרך כלל מהצנרת ולא מהמים שמסופקים וצריך למצוא לזה פתרון, אולי תוך התייעצות עם ארגוני צרכנים והגנת הרייר. על מי זה ייפול, אם מתברר שיש לך אינסטלציה רקובה בבית? האם המדינה צריכה להחליף לך אותה? באופן עקרוני, לא".

הלחץ שלא מדברים עליו

פרופ' עדין ייסד את האיגוד הישראלי למים ועמד בראשו וכיום משמש פרופסור אמריטוס בפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה באוניברסיטה העברית וכיו"ר הוועדה המרכזית למים במכון התקנים הישראלי. לבקשת G, הוא

"ספקי המים לא עדכנו" תגובת משרד הבריאות

צילום: איל יצחק

על השאלה מדוע לא עדכן משרד הבריאות את התושבים באזורים שבהם נמצאו ריכוזי עופרת גבוהים מהתקן, השיב המשרד כי "על פי התקנות, במקרה שבו נמצא ריכוז חריג מהתקן, נדרש ספק המים לבצע דיגום חוזר ואף להרחיב את הדיגומים לנקודות סמוכות. אם נמצא כי אכן זו תוצאה חריגה, הוא נדרש לתקן את הלקוי ולהודיע לציבור הצרכנים. באותן בדיקות מעטות שבהן נמצאו חריגות, ברוב המקרים הדיגום החוזר נמצא תקין. במספר נקודות נמצא כי ברז הדיגום עצמו תרם את הזיהום, ומשהוחלף הברז, וידא ספק המים שהדיגומים החוזרים תקינים. באתרים בודדים הראו הדיגומים שנדרשת עבודה רחבה יותר להחלפת כל הצנרת החריגה, וכך גם נעשה. נמצא כי בשני יישובים אכן ספקי המים לא נקטו פעולות מתקנות ולא דיווחו על כך לציבור".

על השאלה מדוע משרד הבריאות לא פועל לשינוי התקן, שהיה ידוע כי כלל לא מומלץ שתהיה עופרת במים, נמסר כי "הריכוז המרבי המותר לעופרת במי שתייה עומד על 10 מק"ג ל על בסיס המלצה של ארגון הבריאות העולמי ותקינה אירופאית. יש לציין שהתקן לעופרת במי שתייה בישראל מחמיר בהשוואה לתקינה בארצות הברית (15 מק"ג ל). אין מקום בעולם שהגדיר תקן נמוך יותר. מכיוון שאין סף בטוח לעופרת, התקן שמומלץ על ידי ארגון הבריאות העולמי, ושאומוץ בתקן הישראלי, מבוסס על יכולות אנליטיות וטיפוליות ולא על הגנה מהשפעות בריאותיות שליליות. מדיניות משרד הבריאות היא לצמצם את חשיפת הציבור לעופרת ככל הניתן והמשרד פועל בדרכים נוספות לצמצום החשיפה, כולל החמרת הדרישות למוצרים במגע עם מי שתייה".

על השאלה מדוע עדיין לא מוסיפים בישראל מגנזיום למים מותפלים, השיב המשרד כי "הנושא של הוספת מגנזיום נמצא בשלבים אחרונים של מכרז לבחירת החברה שתבצע את הפיילוט לשימושים השיטה המתאימה ביותר. הפיילוט מבוצע בהובלת רשות המים".

בעניין טכנולוגיות חדשות ומהירות יותר לזיהוי זיהומים במים, נמסר כי "הבדיקות המתבצעות במערכות מי השתייה מתבצעות על ידי שיטות סטנדרטיות שעברו תיקוף ונמצאו כאמינות ומתאימות ביותר לתחום רגיש זה. אנחנו עוקבים אחרי הספרות המקצועית לבחינת חידושים בתחום. כמו כן, מדי פעם מגיעות לפתחנו הצעות לבחינת שיטות חדשות לזיהוי חומרים מסוימים או חיידקים במים, כולן נבחנות כשיטות תומכות הדרכה, אך כל עוד הן לא אושרו כסטנדרטיות, לא נוכל להסתמך עליהן בניטור שוטף".

"זה דבר שהוגבר בתקנות יחסית לעבר. למשל, בדיקות מיקרוביאליות עושים לפי גודל האוכלוסייה. הוגבר גם קצב הבדיקות של מי בארות כדי למנוע אפשרות של חדירת זיהום ממי התהום".
הפליא אותך שנמצאה עופרת במים?
"לא. אמנם אנחנו לא מדינה כמו בלגיה או ארגנטינה, שם יש בעיה חמורה של בתים ישנים עם צנרת עשויה עופרת, אבל יש בישראל בעיה בבתים מסוימים, בעיקר ישנים, שבהם הצנרת עשויה ממתכת ולא מפלסטיק כמו בבתים חדשים יותר. אין ספק שצריך לטפל בזה. יש גם בעיה בכך שיש אזרחים ששותים מים עם עופרת ולא מודעים לכך, וגם אם הם התעדכנו בחדשות, הם לא יודעים מה בדיוק לעשות".

מתחם תעש. בשנים האחרונות אותו בישראל עשרות אתרים שבהם קיים זיהום נכד בקרקע ובמים

פתח תקווה	עכו	רמת השרון	רמת חובב	אשדוד	באר שבע	הרצליה	חיפה
אזורי תעשייה סגולה וקריית אריה	תעשיות אלקטרוכימיות	מתחם תעש	מפעלי התעשייה באתר הפסולת הרעילה	אגן יצרני כימיקלים	מכתשים ותרכובות ברום	תעש נוף ים	בית הזיקוק ונמל הדלק

*נתונים: המשרד להגנת הסביבה (רשימה חלקית)

האתרים בישראל עם חשד לזיהומי הקרקע החמורים ביותר ממקורות תעשייתיים*

"חשוב להגיד, שהמים המסופקים לאזרחי המדינה עומדים בתקנות לאיכות מי השתייה בישראל, שהן המתקדמות בעולם. החריגה בכמות העופרת שנמצאה היא מעט שבמעט. אני מאלה שיודעים בוודאות שאלה הם מים מינרליים לכל דבר ועניין, מפוקחים יותר מהמים המינרליים"

שהנושא עלה לסדר היום הציבורי ("עדיין צריך להתייחס אליה ולפתור את הבעיה"). בשיחה - שבמהלכה אנחנו שותים מים מהברז, כמוכן - הוא ממליץ "חד משמעית לשתות מי ברז", ומסביר: "המים המסופקים לאזרחי המדינה עומדים בתקנות לאיכות מי השתייה בישראל, שהן המתקדמות בעולם. החריגה בכמות העופרת שנמצאה היא מעט שבמעט. אני מאלה שיודעים בוודאות שאלה הם מים מינרליים לכל דבר ועניין, מפוקחים יותר מהמים המינרליים".

אתה נגד מים מינרליים?

"אין לי התנגדות. אני והמשפחה שלי שותים מים מהברז, אבל אם הצרכן רוצה - שיקנה מים מינרליים, הם מאוד יקרים. כדאי לאותם צרכנים להסתכל על התוויות של הבקבוק ולראות אם לא חסרים מינרליים מסוימים במים. כבר ראיתי בקבוקי מים שיובאו מאיטליה שבהם חסר מגנזיום, למשל".

מי הברז מפוקחים, אבל מתירים ריכוז של עד 10 מיקרוגרם עופרת לליטר מים. למה זה טוב לנו? אפילו משרד הבריאות פרסם השבוע כי אין סף בטוח לעופרת, וכי התקן מבוסס על "יכולות אנליטיות וטיפוליות ולא על הגנה מהשפעות בריאותיות שליליות".

"ברור שכמה שפחות עופרת ומתכות אחרות במים - יותר טוב, אבל אלה לא הרברים היחידים שקובעים תקן, וזה כך בכל העולם. מתווספת היכולת למרדוד, כלומר איזה מכשור קיים כדי למרדוד חומרים. אי אפשר לקבוע תקן שאי אפשר למרדוד. יש גורם נוסף שמגביל, והוא כלכלי. יש דברים שבמעבדה אפשר להוציא אותם לגמרי, אבל במציאות זו בעיה גדולה מאוד".

התקן הנוכחי מספק, מבחינת איכות המים?
"התקנות מספקות מבחינת המצב הנוכחי והן מתעדכנות מדי כמה שנים על ידי ועדות מומחים. הוועדה האחרונה, שבראשה עמדת, הגישה את המלצותיה למשרד הבריאות ב-2007, וב-2013 התקנות פורסמו ברשומות. לצערי הרב, תהליך אישור התקנות לקח כל כך הרבה זמן".

משרד הבריאות בודק את המים לעיתים מספיק קרובות?

"לאחר תהליך ההתפלה, המים הם כמעט מזוקקים. זה אומר שיוצעים לעשות כאן עבודה טובה. אבל גם ידוע לנו שבמים טבעיים יש גם הרבה מינרלים שהגוף שלנו התרגל לקבל. המים המותפלים לא מתאימים לשתייה אם הם לא עוברים טיפול נוסף, ובהתאם לכך, חברות ההתפלה מוסיפות למים המותפלים כימיקלים מסוימים וסידן מטעמים תפעוליים, בעיקר למניעת קורוזיה של צנרת האספקה".

מה שמביא אותנו לזיהום על המגנזיום: ידוע שצריך להוסיף למים המותפלים את המינרל החיוני לבריאות הזה, ובכל זאת, הדבר לא נעשה. אכן, במים הטבעיים יש מגנזיום וכמים המותפלים עדיין לא הכניסו אותו. יש הסכמה כללית שהציבור צריך מגנזיום מבחינה בריאותית. הוא אחראי על תהליכים רבים בגוף ואנשי ארגון הבריאות העולמי הצביעו על המשמעות הגדולה ביותר של הנוכחות שלו: להגן מפני מחלות לב ועורקים. בזמננו, רשות המים עצרה את המהלך כי הייתה החלטה גורפת לא להעלות את מחיר המים. בתקנות החדשות נדרש משרד הבריאות לעשות פיילוט ולבחון את הדרך להכניס את המינרל למים בצורה הטובה ביותר, והמשרד נמצא בתחילת התהליך. זה אתגר, אבל צריך להכניס את המגנזיום למים וכמה שיותר מהר, יותר טוב".

אם הרשימה הזאת לא מספיקה, יש בקנה גם חששות פוטנציאליים. למשל, חשיפה לתרופות ולהורמונים שנפלטות למי השפכים מבתי חולים, ועלולים להגיע גם למי התהום. החשש הוא קודם כול לזיהום מי קולחין, שמשמשים להשקיה חקלאית. "כיום לא מוכר לציבור איום כזה, כי אין תקן בנושא הזה", כך עדין. "כמעט אף מדינה בעולם לא בודקת את זה, ואם כן - זה רק לצורכי מחקר. נמצאו חומרים כאלה במי קולחין בכמויות מאוד קטנות. אם בעתיד זו תתברר כבעיה שמצריכה טיפול, יהיה צורך להתרכז בפתרון של מי הקולחין על מנת שלא תהיה בעיה במי השתייה. הנושא הזה עדיין בחיתולים, אבל נכון שיש כבר סימני אזהרה".

קראו את התווית על הבקבוק

עדין סבור שהתקשורת לקתה בפאניקה קלה בפרשת העופרת, ומצד שני הוא שמח על כך